

prima instanță: I. Potînga
instanța de apel: E. Fistican, V. Clima, V. Cotorobai

dosarul nr. 3ra-683/18

ÎNCHEIERE

6 iunie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Luiza Gafton

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Serviciul Fiscal de Stat

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Întreprinderii Individuale „Rotaru Galina” împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat pe mun. Chișinău cu privire la contestarea actului administrativ

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 14 iunie 2017 prin care a fost respins apelul declarat de Inspectoratul Fiscal Principal de Stat (succesor în drepturi Serviciul Fiscal de Stat) și menținută hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 31 martie 2015, prin care a fost admisă acțiunea

constată:

La 14 mai 2014, ÎI „Rotaru Galina” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat pe mun. Chișinău cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii a invocat că în cadrul controlului fiscal prin metoda verificării operative, efectuat la 31 mai 2013 de către inspectorii fiscali a IFS pe mun. Chișinău, la magazinul alimentar situat pe adresa str. Petricani 26 mun. Chișinău, care aparține ÎI „Rotaru Galina”, a fost întocmit actul de control nr. 1-627942 din 31 mai 2013.

Relevă că deși în concluziile actului, a fost constatată respectarea prevederilor din lege, inspectorii fiscali au indicat că în rezultatul controlului s-a depistat una sticlă băutură alcoolică aromatizată tare „Pshenoff” vol. 0,5 litri, alc. 40%, produs și îmbuteliat la SRL „Bojo - Vin”, pe care este aplicat timbru de acciz cu semne de falsificare cu nr. 1103000417190, fiind ridicată în baza actului de sechestru nr. 15 din 31 mai 2013.

Ulterior, la 18 februarie 2014, în baza rezultatelor raportului de constatare tehnico - științifică nr. 4159 din 24 iulie 2013, întocmit de Centrul tehnico - criminalistic și expertize judiciare din cadrul Direcției tehnico - criminalistică și

expertize judiciare al Inspectoratului General al Poliției al MAI, inspectorul principal al Secției control operativ nr. 11 al Direcției control fiscal nr. 3 a IFS pe mun. Chișinău a întocmit actul de control prin metoda verificării tematice la ÎI „Rotaru Galina” cu nr. 1-628797 din 18 februarie 2014 în care a menționat că în rezultatul controlului efectuat s-a depistat băutură alcoolică expusă spre comercializare cu semne de falsificare a timbrelor de acciz și anume, una sticlă de băutură alcoolică tare „Pshenoff” vol. 0,5 litri, alc. 40%.

Afirmă că în actul nr. 1-628797 din 18 februarie 2014 se mai notează că rezultatele expertizei au fost expuse în raportul de constatare tehnico-științifică nr. 4159 din 24 iulie 2013 întocmit de Centrul tehnico - criminalistic și expertize judiciare din cadrul Direcției tehnico - criminalistică și expertize judiciare Centru al Inspectoratului General al Poliției al MAI, în care s-a constatat că formularul timbrului de acciz marca comercială de stat, pentru băuturile alcoolice tari cu număr de serie 1103000417190, se deosebește de modelul tip. În concluzie, menționându-se că s-a constatat încălcarea obligațiilor prevăzute de art. 123 alin. (5) Codul fiscal, prin comercializarea băuturilor alcoolice pasibile marcării cu timbre de acciz, pe care sunt aplicate timbre de acciz falsificate.

Comunică că la 5 martie 2014, șeful- adjunct al Inspectoratului Fiscal de Stat pe mun. Chișinău, cu participarea șefului interimar al secției control operativ nr. 11 și șefului secției juridice, au examinat materialele controlului fiscal efectuat prin metoda verificării faptice generalizate în actul de control nr. 1-628797 din 18 februarie 2014 și dezacordul din 24 februarie 2014 depus de către Î.I. „Rotaru Galina” pe marginea actului de control nr. 1-628797 din 18 februarie 2014, fiind emisă decizia nr. 278/3/11 din 05 martie 2014 prin care ÎI „Rotaru Galina” i-a fost aplicată o sancțiune în formă de amendă în mărime de 30000 lei pentru încălcarea prevederilor art. 123 alin. (5) Codul fiscal.

Relatează că la 1 aprilie 2014, ÎI „Rotaru Galina” a contestat la IFS pe mun. Chișinău decizia nr. 278/3/11 din 5 martie 2014.

Ca urmare, IFS pe mun. Chișinău, prin decizia nr. 69 din 17 aprilie 2014 a respins contestația ca nefondată, fără a-și motiva soluția adoptată, fără a analiza argumentele invocate și fără a aplica prevederile legale.

Având în vedere prevederile art. 123 alin. (5) Cod fiscal și art. 16 din Hotărârea Guvernului nr. 1481 din 26 decembrie 2006 cu privire la marcarea producției alcoolice, consideră că constatarea și concluzia din Actul nr. 1-628797 din 18 februarie 2014, constatările din raportul de constatare tehnico-științifică nr. 4159 din 24 iulie 2013 și din decizia nr. 278/3/11 din 5 martie 2014, sunt ilegale și emise contrar prevederilor legislației în vigoare.

Or, este evident că timbrul de acciz a fost aplicat pe sticla cu băutură alcoolică în timpul producerii, până a fi transportată din încăperea de acciz și până a fi procurată de către ÎI „Rotaru Galina” de la distribuitorul SRL „Consalcom”.

Consideră că în astfel de circumstanțe, ÎI „Rotaru Galina” nu poate fi învinuită de presupusa încălcare a prevederilor din Codul fiscal.

Menționează că ÎI „Rotaru Galina” nu este producător al băuturilor alcoolice, nu efectuează marcarea mărfurilor supuse accizelor și sticla cu băutură

alcoolică aromatizată tare „Pshenoff” vol. 0,5 litri, alc. 40% marcată cu timbrul de acciz cu nr. 1103000417190 a fost procurată în baza facturii fiscale FU 0788173 din 6 martie 2012 de la distribuitorul SRL „Consalcom”.

Subliniază că sticla în momentul ridicării nu a fost ambalată și sigilată cu participarea contribuabilului, ceea ce putea să excludă orice posibilitate de manipulare cu timbrul de acciz sau înlocuirea acestuia, până la depunerea timbrului de acciz la efectuarea expertizei, nu s-a întocmit vre-un act de sigilare a sticlei, semnat de către reprezentantul cu funcții de răspundere a contribuabilului și aplicată ștampila contribuabilului.

Invocă dezacordul său cu concluziile din raportul de constatare tehnico - științifică nr. 4159 din 24 iulie 2013, acesta nu poate servi drept probă care a fost dobândită în modul prevăzut de legislația în vigoare, deoarece ÎI „Rotaru Galina” nu a participat la investigațiile expertului, nu a fost informată despre instituția la care urma să fie efectuată expertiza, care expert va efectua investigațiile și care întrebări au fost adresate expertului spre examinare și prin urmare, a fost lipsită de dreptul de a participa cu drepturi egale în procesul de efectuare a expertizei timbrului de acciz, fiindu-i încălcate drepturile prevăzute în art. 7 alin. (1) din Legea cu privire la expertiza judiciară, constatările tehnico-științifice și medico-legale.

Remarcă că în actele emise de IFS pe mun. Chișinău nu există niciun indiciu că s-au făcut anumite investigații pentru a determina și identifica vinovăția ÎI „Rotaru Galina” în aplicarea timbrului de acciz pe băuturile alcoolice.

Susține că analiza prevederilor legale invocate de IFS pe mun. Chișinău confirmă ilegalitatea actelor administrative și contestate de ÎI „Rotaru Galina”.

Or, contribuabilul, pentru a fi atras la răspundere fiscală, este necesar de a i se demonstrată vinovăția acestuia, care în cazul dat lipsește, iar în aceste circumstanțe ÎI „Rotaru Galina” nu poate fi sancționată pentru fapte pe care nu le-a comis.

Având în vedere că au fost respinse contestațiile ÎI „Rotaru Galina” depuse împotriva deciziei nr. 278/3/11 din 5 martie 2014, consideră că a fost respectată calea prealabilă de soluționare a litigiului.

Își întemeiază pretențiile în baza dispozițiilor art. 16 din Legea contenciosului administrativ, art. 166-167 CPC, art. 269 alin. (2) Cod fiscal.

Solicită admiterea acțiunii și anularea deciziei IFS pe mun. Chișinău nr. 278/3/11 din 5 martie 2014.

Prin hotărârea Judecătorei Rîșcani mun. Chișinău din 31 martie 2015 a fost admisă acțiunea, declarată ilegală și anulată decizia Inspectoratului Fiscal de Stat pe mun. Chișinău nr. 278/3/11 din 5 martie 2014 emisă asupra cazului de încălcare a legislației de către ÎI „Rotaru Galina”.

Prin încheierea Judecătorei Rîșcani mun. Chișinău din 2 aprilie 2015 în dispozitivul hotărârii Judecătorei Rîșcani mun. Chișinău din 31 martie 2015, a fost introdusă corectare la data emiterii actului administrativ contestat și anume, în loc de „decizia Inspectoratului Fiscal de Stat pe mun. Chișinău nr. 278/3/11 din

5 iunie 2014” a fost substituită cu „decizia Inspectoratului Fiscal de Stat pe mun. Chișinău nr. 278/3/11 din 5 martie 2014”.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 30 septembrie 2015 a fost respins apelul declarat de Inspectoratul Fiscal de Stat pe mun. Chișinău și menținută hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 31 martie 2015.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 16 martie 2016 a fost admis recursul declarat de Inspectoratul Fiscal de Stat pe mun. Chișinău și casată decizia Curții de Apel Chișinău din 30 septembrie 2015, cu restituirea pricinii spre rejudecare în ordine de apel la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 14 iunie 2017 a fost respins apelul declarat de Inspectoratul Fiscal Principal de Stat (succesor în drepturi Serviciul Fiscal de Stat) și menținută hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 31 martie 2015.

La 20 septembrie 2017, Serviciul Fiscal de Stat a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel din 14 iunie 2017, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei recurate și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea înaintată de ÎI „Rotaru Galina” să fie respinsă integral.

În motivarea recursului a invocat aplicarea eronată de către instanța de apel a normelor de drept material (art.432 alin. (2) lit. c) CPC) și anume, interpretarea în mod eronat a legii.

Având în vedere prevederile art. 3 alin. (1) și art. 5 alin. (2) lit. h) din Legea cu privire la fabricarea și circulația alcoolului etilic și a producției alcoolice, art. 123 alin. (5) și art. 262 Cod fiscal, menționează că Serviciul Fiscal de Stat a constatat cu certitudine că intimatul în procesul de comercializare a producției alcoolice a expus spre comercializare sticla de băutură alcoolică tare aromatizată „Pshenoff”, marcată cu timbru de acciz falsificat.

Menționează că relațiile de colaborare dintre agenții economici sunt reglementate de prevederile legislației în vigoare și au la bază contracte. Iar contractele respective, nu pot influența, diminua sau anula răspunderea fiscală, care nu poartă un caracter contractual, fiind reglementată direct de lege.

Remarcă că în litigiul dat, faptul cunoașterii sau necunoașterii de către intimat a falsificării timbrelor de acciz sau dacă agentul economic producător a aplicat timbre de acciz false, nu scutește de responsabilitate prevăzută de legislație agentul economic, care comercializează băutura alcoolică marcată cu timbru de acciz fals în unitatea comercială ce-i aparține.

Afirmă că relațiile contractuale dintre producător și agentul economic care comercializează marfa, țin nemijlocit de aceștia și toate conflictele apărute între ei se soluționează în conformitate cu legislația în vigoare și nu pot influența decizia organului fiscal care nu este parte la contractele menționate și aplică sancțiuni conform legii, dar nu potrivit unor clauze contractuale.

Declară că instanța de apel și instanța de fond au constatat că potrivit raportului de constatare tehnico - științifică nr. 4775 din 18 iunie 2014 privind efectuarea expertizei pe timbru de acciz la solicitarea ÎI „Rotaru Galina” și prin

care, după cum susține, s-a constatat identitatea timbrului de acciz marca comercială de stat nr. 1103000417190 cu modelul tip.

De asemenea, a prezentat copia scrisorii nr. 34/12/1-61-1 din 19 iunie 2014 a Direcției tehnico-criminalistică și expertizei judiciare Centru a Centrului TCEJ al Inspectoratului General al Poliției despre faptul că în cadrul Centrului tehnico-criminalistic și expertize judiciare au fost examinate timbre de acciz de pe sticle cu producție alcoolică tare produse și îmbuteliolate la diferiți producători cu emiterea raportului de constatare tehnico-științifice nr. 4775 din 18 iunie 2014 cu concluzia că timbru de acciz este confecționat conform modelului tip. Totodată, se comunică că se anulează raportul de constatare tehnico-științific nr. 4159 din 24 iulie 2013.

Remarcă că raportul de constatare tehnico - științifică nr. 4775 din 18 iunie 2014, întocmit la solicitarea ÎI „Rotaru Galina”, conține un șir de încălcări a cerințelor legislației în vigoare și anume, obiectul examinării nu este determinat (fiind scris că au fost examinate mai multe timbre de acciz marca comercială de stat pentru băuturi alcoolice tari, fără ca acestea să fie nominalizate), nu este mențiune despre expertiza precedentă, este întocmit de 2 experți (unul din ei a efectuat expertiza precedentă).

Cu referire la prevederile art. 18 din Legea cu privire la expertiză judiciară, constatările tehnico-științifice și medico-legale, afirmă că în acest caz, numărul experților trebuie să fie nu mai mic de trei. Dacă concluziile expertizei repetate nu corespund concluziilor primei expertize, expertul este obligat să indice în raportul de expertiză cauzele acestei necorespunderi.

Relevă că în astfel de circumstanțe nu este clar faptul efectuării ultimei expertizei fără luare în calcul a tuturor premiselor ce țin de un raport tehnico - științific autentic.

Evidențiază că raportul de constatare tehnico - științific nr. 4159 din 24 iulie 2013, întocmit de IGP al MAI al RM este probă obținută în condițiile legii, astfel având o forță probantă incontestabilă.

Mai mult ca atât, raportul de constatare tehnico-științific nr. 4159 din 24 iulie 2013 nu a fost contestat de către ÎI „Rotaru Galina”, iar scrisoarea nr. 34/12/1-61-1 din 19 iunie 2014 a IGP al MAI al RM nu este un act prin care se anulează raportul menționat.

Având în vedere prevederile art. 1² alin. (2) din Legea cu privire la expertiză judiciară, constatările tehnico-științifice și medico-legale, reiterează că în decizia recurată instanța de apel nu a luat în considerare argumentele organului fiscal, considerând că au fost efectuate constatări tehnico-științifice și nu au fost dispuse expertize judiciare.

Consideră că raportul de constatare tehnico - științifică nr. 4775 din 18 iunie 2014, întocmit de SEEC a DTCEJ al IGP al MAI, la solicitarea ÎI „Rotaru Galina”, nu poate servi ca probă de confirmare a ilegalității deciziei nr. 278/3/11 din 5 martie 2014.

La 5 iunie 2018, ÎI „Rotaru Galina” a depus referință, prin care a solicitat de a considera inadmisibil recursul Serviciului Fiscal de Stat.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei recurate a fost expediată în adresa părților la 4 septembrie 2017, fapt confirmat prin scrisoarea de însoțire (f. d. 226 vol. I), însă careva date care ar confirma recepționarea acesteia de către recurent la materialele dosarului lipsesc.

Astfel, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 20 septembrie 2017, în termenul legal.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Serviciul Fiscal de Stat nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele recursului nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Aici, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea

de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul declarat de Serviciul Fiscal de Stat, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Distinct de cele relatate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Serviciul Fiscal de Stat ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, art. 433 lit. a), art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de Serviciul Fiscal de Stat se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu

Dumitru Mardari

Luiza Gafton